

Vertrekkende bestuurders worden royaal gecompenseerd

Gouden handdrukken ferm als voorheen

Mathijs Smit

beeld: Corbis

Nog steeds betalen ziekenhuizen goudgerande afkoopsommen aan vertrekkende bestuurders. Na een inventarisatie van alle jaarverslagen maakte Medisch Contact voor de tweede keer een ranglijst.

De vertrekregeling van een ziekenhuisbestuurder die het afgelopen jaar het meeste stof deed opwaaien, was zonder twijfel die van Paul Smits. De gewezen topman van het Rotterdamse Maasstad Ziekenhuis moest in augustus vertrekken wegens zijn rol in de verwaarloosde uitbraak van de Klebsiella-bacterie, als gevolg waarvan 118 mensen besmet raakten en hoogstwaarschijnlijk drie patiënten overleden. Het drama haalde maandenlang de kranten en journaals. Wrang detail was dat Smits met een beloning van bijna vier ton veruit de best verdienende ziekenhuisdirecteur van Nederland was.

Toen daarbij bekend werd dat Smits na zijn ontslag een afkoopsom van bijna 236.000 euro meekreeg, ging er een golf van verontwaardiging door Nederland. Ook in de Tweede Kamer leidde de gouden handdruk tot onbegrip. Een Kamermeerderheid vond dat Smits het geld moest terugbetalen. Partijwoordvoerders noemden de regeling 'schandalig' en 'bizar'. Ook dit jaar nog leidde de ontslagpremie tot ophef. Eind maart concludeerde een onderzoeksc commissie dat Smits 'in hoge mate verantwoordelijk' was voor de organisatiecultuur, waardoor de uitbraak zo'n desastreuze

omvang kon aannemen. Het rapport vormde de grondslag waarop de Tweede Kamer in mei debatteerde over de kwestie. Kamerlid Gerbrands (PVV) vond dat Smits als wanbestuurder geen recht heeft op de ontslagvergoeding, en drong aan op maatregelen om het geld terug te halen.

Media-aandacht

De aanhoudende commotie rond Smits' afkoopsom staat in schril contrast met de radio-stilte waarmee de meeste vertrekregelingen van ziekenhuisbestuurders tot voor kort werden omgeven. Meestal werd een regeling alleen openbaar als een bestuurder vertrok vanwege een kwestie die de nationale media al had gehaald. Dat bracht Medisch Contact er vorig jaar toe om een systematische analyse te maken van alle afkoopsommen die ziekenhuizen het jaar daarvoor hadden uitgekeerd aan vertrekkende bestuurders.

Die publicatie leidde tot een golf van media-aandacht en maatschappelijke verontwaardiging. Ook minister Schippers van Volksgezondheid nam in haar antwoord op Kamervragen afstand van de hoge afkoopsommen, en benadrukte dat er wordt gewerkt aan een wet, die vertrekpremies in de (semi-)

publieke sector maximeert op 75.000 euro. Het wetsvoorstel werd in december goedgekeurd door de Tweede Kamer, maar moet nog door de Senaat.

Nieuwsgierig of de toegenomen maatschappelijke en politieke druk om hoge afkoopsommen te voorkomen effect heeft gesorteerd, herhaalde Medisch Contact de exercitie van vorig jaar. De beloningsgegevens zijn bestudeerd van 213 (ex-)bestuurders van 88 ziekenhuizen, die hun jaarverslag deponeerden bij het CIBG, de zorgdatabank van het ministerie van Volksgezondheid. Omdat het Langeland Ziekenhuis in Zoetermeer wegens financiële problemen nog geen jaarrekening kon opstellen, ontbreekt de afkoop som van de ontslagen topman Paul Ansems. De inventarisatie leverde opnieuw een aantal opmerkelijke bevindingen op.

Gebrekkige transparantie

In de eerste plaats blijkt de transparantie rond de vertrekregelingen nog steeds niet optimaal. In een aantal gevallen kregen vertrekkende bestuurders vele tienduizenden euro's meer dan het bedrag dat de ziekenhuizen onder het kopje 'ontslagvergoeding' opgeven. Bestuurders die hun taken hebben neergelegd, krijgen namelijk vaak nog maandenlang salaris doorbetaald. Een van de bestuurders van wie de vertrekpremie daardoor substantieel hoger uitvalt dan zichtbaar is op het eerste gezicht, is Paul Smits. Uit de kleine lettertjes blijkt dat het Maasstad Ziekenhuis de gevallen bestuurder, naast zijn vertrekpremie, bijna drie maanden doorbetaalde. Kosten: nog eens ruim 70.000 euro. Daarmee komt Smits' werkelijke afkoop som op ruim drie ton, goed voor een tweede plaats

in de top tien. Ex-topman Jack Jansen van het Waterlandziekenhuis in Purmerend streek op deze manier bijna een ton extra op, waardoor hij op de derde plaats terechtkomt.

In enkele gevallen is het doorbetaalde salaris zelfs hoger dan de 'pure' ontslagpremie. Zo ontving nummer vier Lenny Berkers na haar vertrek uit het Eindhovense Catharina Ziekenhuis 113.000 euro aan ontslagvergoeding, maar liepen haar salarisbetalingen ruim een halfjaar door. Dat kostte het ziekenhuis nog eens bijna anderhalve ton. Saillant detail is, dat Berkers in 2007 ook als bestuurder bij het Atrium Medisch Centrum met een afkoop som het veld ruimde. Het ziekenhuis in Heerlen betaalde haar toen ruim een half miljoen. Ook nummer vijf, bestuurder Anita Arts, blijkt een recidivist. Eerder deze maand meldde Medisch Contact dat zij bij het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis bijna een kwart miljoen opstreek, en vier jaar geleden 557.000 euro meenam bij spoorbedrijf ProRail.

Uitstel

Dankzij de doorbetaling slagen ziekenhuizen er soms in om de openbaarmaking van de vertrekregeling uit te stellen. Zo vertrok zorgbestuurder Maarten Imkamp al in december 2010 bij de Gelre Ziekenhuizen. Doordat zijn salaris nog even doorliep, viel de vertrekregeling officieel pas in 2011. Daardoor stond Imkamps afkoop som uiteindelijk pas in het jaarverslag dat deze maand openbaar werd, dus anderhalf jaar na zijn afscheidsfeestje.

Voorheen stond zo'n langdurig uitstel er bijna garant voor dat een vertrekpremie niet in de media verscheen. Daar zou het Gelre Ziekenhuis waarschijnlijk best wat aan gelegen zijn

Afkoopsommen ziekenhuisbestuurders 2012

1. Gelre Ziekenhuizen, Apeldoorn en Zutphen
Maarten Imkamp, bestuurder
Vertrek: dec. 2010
(na 7,5 jaar)
Afkoop som: **383.170 euro**

2. Maasstad Ziekenhuis, Rotterdam
Paul Smits, bestuursvoorzitter
Vertrek: augustus 2011
(na 7 jaar)
Afkoop som: **309.553 euro**

3. Waterland Ziekenhuis, Purmerend
Jack Jansen, bestuursvoorzitter
Vertrek: juni 2011 (na 1,5 jaar)
Afkoop som: **292.015 euro**

4. Catharina Ziekenhuis, Eindhoven
Lenny Berkers
Vertrek: 18 februari 2011
(na 2,5 jaar)
Afkoop som: **259.000 euro**

5. Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (OLVG), Amsterdam
Anita Arts, bestuurder
Vertrek: 30 juni 2011
(na 2,5 jaar)
Afkoop som: **224.000 euro**

Nieuwsberichten over afkoop-
sommen vindt u onder dit arti-
kel op www.medischcontact.nl.

geweest, want Imkamp heeft een opvallend hoge vertrekpremie meegekregen. De 55-jarige bestuurder toucheerde bijna vier ton, goed voor de eerste plaats in de top tien. Dat is bijna het dubbele van het maximum van één jaarsalaris, die de code van zijn eigen belangenvereniging NVZD, de vereniging van directeurs van instellingen in de gezondheidszorg, voorschrijft. Ook dit jaar zijn er bestuurders, zoals Els van der Wilden van de Ziekenhuisgroep Twente (ZGT), van wie de afkoopsom door salarisdoorbetaling voorlopig aan het oog is onttrokken. Soms is de gebrekkige transparantie het gevolg van een administratieve fout van het ziekenhuis. Het Flevoziekenhuis in Almere meldde vorig jaar in zijn jaarverslag dat Rik Riemens in september 2010 na negen maanden in de raad van bestuur was vertrokken met een ontslagvergoeding van ruim één ton. Uit de jaarrekening

van dit jaar blijkt die opgave onjuist. In plaats van de genoemde ontslagvergoeding kreeg Riemens zestien maanden doorbetaald, licht een woordvoerder desgevraagd toe. Zijn afkoopsom bedraagt daarmee ruim twee ton, bijna het dubbele van de aanvankelijke opgave.

Rookgordijnen

Een nieuw fenomeen waarmee ziekenhuizen dit jaar rookgordijnen rond een vertrekregeling leggen, is het adviseurschap. Door een vertrekkend bestuurder te benoemen tot adviseur, kunnen ex-bestuurders nog maanden hun oorspronkelijke topsalaris blijven incasseren. Bij de samenstelling van de top tien is ervoor gekozen om deze 'bijzondere vertrekregelingen' uit te zonderen (zie kader 'Dure douceurtjes'). Ten slotte bestaat ook dit jaar de categorie waarin de afkoopsom van een bestuurder wordt uitgesmeerd over een langere periode. Meestal gaat het daardoor om relatief beperkte bedragen per jaar, waardoor de betreffende bestuurders de top tien niet halen. Zo betaalde het Academisch Ziekenhuis Maastricht ex-bestuurder Servé Kuijer, die al in 2007 opstapte, bijna een halve ton. Oud-topman Piet Goddery van het Laurentius Ziekenhuis, die in 2004 vertrok, kreeg ruim 25.000 euro. Gerekend over de totale looptijd kreeg Kuijer bij 3 ton, Goddery ruim 6,5 ton.

Een bizarre regeling blijkt van kracht bij Atrium Medisch Centrum. Als gevolg van afspraken met drie bestuurders die vertrokken tussen 1985 en 1993, moet het Limburgse ziekenhuis tot in lengte van dagen hun ziekenkostenpremies ophoesten. Dankzij deze decennialange deal kregen oud-bestuurders A. Poels, A. Perquin en de weduwe van H. Lindeboom vorig jaar bedragen tussen 2854 en 7605 euro uitgekeerd. 'Toezichthouders realiseren zich blijkbaar niet altijd welke consequenties dergelijke afspraken kunnen hebben', licht woordvoerder Wim Dragstra van Atrium toe. 'Hopelijk gaat hier een waarschuwend effect van uit.'

Een bestuurder die ondanks het uitsmeren van zijn ontslagvergoeding toch de top tien haalt, is oud-lid van het college van bestuur Adri van den Berg van het Albert Schweitzer Ziekenhuis. Bij zijn vertrek eind 2008 wist deze voormalige ziekenhuispredikant te bewerkstelligen dat het Dordtse ziekenhuis hem tot zijn pensioen zijn salaris doorbetaalt. Op die manier krijgt hij tot 2016 elk jaar ruim twee ton, zonder er iets voor te hoeven doen. Het huidige bestuur zit met de kwestie in z'n maag, maar is gebonden aan de gemaakte afspraken.

Dure douceurtjes

Het lijkt geaccepteerd dat vertrekkende bestuurders die niet vanwege een verschil van inzicht, een conflict, wanbeleid of reorganisatie opstappen, soms recht hebben op een douceurtje. In een aantal gevallen werd in 2011 de stijlform van het 'adviseurschap' van stal gehaald. Vier ziekenhuizen betaalden samen ruim een half miljoen euro voor de adviezen van hun ex-bestuurders. Als de wet die afkoopsommen bij zorginstellingen maximeert op 75.000 euro van kracht wordt, kan een bestuurder van wie een raad van toezicht af wil, altijd nog een adviesrol krijgen.

1. Maasziekenhuis Pantein, Boxmeer

Ton Kessels, bestuursvoorzitter

Vertrek: eind december 2010 (na 13 jaar)

Betaald als adviseur in 2011: 189.418 euro (10 maanden)

2. St Antonius Ziekenhuis, Nieuwegein

Ad Kloet, bestuurder

Vertrek: 1 mei 2011 (na ruim 10 jaar)

Betaald als adviseur in 2011: 163.333 euro (8 maanden)

3. UMC St Radboud, Nijmegen

Emile Lohman, bestuursvoorzitter

Vertrek: 1 oktober 2011 (na 5 jaar)

Betaald als adviseur in 2011: 92.434 euro (3 maanden)

4. VieCuri, Venlo en Venray

Max Visser, bestuursvoorzitter

Vertrek: 1 september 2011 (na 2,5 jaar)

Betaald als adviseur in 2011: 73.772 euro (4 maanden)

Niet alleen bestuurders

Niet alleen aan vertrekkende bestuurders waren ziekenhuizen vorig jaar veel geld kwijt. Er werden soms ook opmerkelijk hoge afkoopsommen betaald aan medisch specialisten en werknemers uit de laag onder de bestuurstop. De inventarisatie van de jaarverslagen van 88 ziekenhuizen leverde 23 gevallen op, die meer dan één ton meekregen. Daarbij moet worden aangetekend dat het hier vaker dan bij de vertrokken bestuurders gaat om mensen die zeer lang bij hun ziekenhuis werkten. Bovendien is er voor deze top tien gevist in een veel grotere vijver van circa 300.000 werknemers.

1. **Lievensberg Ziekenhuis, Bergen op Zoom:**
diensthoofd, 356.114 euro.
2. **Jeroen Bosch Ziekenhuis, Den Bosch:**
clustermanager, 306.722 euro.
3. **Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen:**
medisch specialist, ruim 300.000 euro
4. **Diaconessenhuis, Utrecht:**
manager bouw bureau, 290.113 euro
5. **Martini Ziekenhuis, Groningen:**
directeur, 282.500 euro
6. **De Tjongerschans, Heerenveen:**
beleidsadviseur, 262.525 euro
7. **UMC St. Radboud, Nijmegen:**
hoogleraar, 258.000 euro
8. **Ziekenhuis Zorgeaam, Terneuzen:**
directeur, 228.000 euro
9. **St. Elisabeth Ziekenhuis, Tilburg:**
hoofd zorgeenheid, 210.000 euro
- 10 **UMC St. Radboud, Nijmegen:**
medisch specialist 197.026 euro

Meer maar lager

De maatschappelijke en politieke druk op ziekenhuizen om het uitkeren van hoge afkoopsommen te voorkomen en de noodzaak van bezuinigingen, blijkt wat betreft het aantal vertrekpremies geen effect te hebben gehad. Van de 213 getoetste bestuurders kregen er dertien een afkoopsom mee. Daarbij zijn de adviseurschappen, de premiebetalingen door Atrium en de onbekende ontslagvergoedingen niet meegeteld. Ruim 6 procent van de ziekenhuisbestuurders in Nederland kreeg vorig jaar dus een afkoopsom. Dat percentage is ongeveer hetzelfde als in het onderzoek over het voorgaande jaar. Bij een ruimere definitie zou het percentage zelfs hoger zijn.

Wat betreft de hoogte van de afkoopsommen lijkt er sprake van een dalende trend. Om dubbeltelling van enkel 'langlopende' regelingen te voorkomen en een betere vergelijking mogelijk te maken, is alleen de top tien van dit jaar vergeleken met die van vorig jaar. Daaruit blijkt dat de gemiddelde vertrekpremie 23 procent daalde. Ook liggen de bedragen minder vaak boven het maximum uit de code van de belangenvereniging van zorgbestuurders NVZD.

Wel moet daarbij een kanttekening worden gemaakt. Bij nadere beschouwing blijkt dat de bestuurders die vorig jaar vertrokken aanzienlijk korter in de ziekenhuistop zaten dan hun voorgangers. De top tien van vorig jaar zat gemiddeld ruim 5,6 jaar op het pluche, de top tien van dit jaar slechts 3,9 jaar. De kortere zittingstijd zal de daling van de bedragen minstens ten dele verklaren. Over het algemeen blijken de gouden handdrukken voor ziekenhuisbestuurders dus nog steeds ferm. [mc](#)

8. Flevoziekenhuis, Almere
Rik Riemens, bestuurder
Vertrek: sept. 2010
(na 9 maanden)
Afkoopsom: **200.935 euro**

6. Albert Schweitzer Ziekenhuis,
Dordrecht, **Adri van den Berg**,
bestuurder. Vertrek: jan. 2009
Afkoopsom: **223.993 euro**
(in 2011)

9. Westfries Gasthuis,
Hoorn, **Jeroen Kreuger**,
bestuursvoorzitter.
Vertrek: eind dec. 2011
(na 1 jaar)
Afkoopsom:
115.000 euro

10. Meander Medisch
Centrum, Amersfoort
Marijke van den Berg,
bestuurder.
Vertrek: 1 juli 2011
(na 3,5 jaar)
Afkoopsom: **93.874 euro**

7. Zuwe Hofpoort, Woerden
Peter van den Elzen, bestuurder
Vertrek: 1 juni 2012 (na 2,5 jaar)
Afkoopsom: **207.143 euro**

